

Lezing: 1 Koningen 19 : 3 – 13

Mensen op zoek naar stilte, misschien zijn we het zelf ook. Want er is veel behoefte aan stilte, aan bezinning en inkeer, aan het loskomen en ontsnappen aan de drukte en de lawaaierigheid van het leven van alle dag.

Dat lijkt van de laatste jaren maar uit teksten van monniken uit de 11^e en 12^e eeuw kunnen we lezen dat er eigenlijk altijd al binnen het geloof en de geloofsbeleving aandacht voor stilte is geweest.

En al van Jezus lezen we dat hij, net als Johannes de Doper, in de woestijn de stilte zoekt, of daarvoor een berg op gaat.

Stil worden, jezelf losmaken en leeg worden van alle ballast, gedachten en geluiden van het dagelijkse leven en zo je openstellen voor wat, voor Wie op je toekomt.

En zo wordt stilte dan gevulde stilte.

Maar tegelijk weten we ook dat stilte ook leeg en hard kan zijn. Ervaring die je kunt hebben als in je leven de leegte heeft toegeslagen door het verlies van degene die je lief was, als er in huis geen antwoord meer komt op jouw spreken, niet meer de stem klinkt die je zo vertrouwd was.

Als je je van God en mensen verlaten voelt.

Dodelijke eenzaamheid, zoals Elia voelt in de woestijn als hij vlucht voor koning Achab en Izebel die hem willen doden.

Zo zit hij onder de bremstruik, verlangend naar de dood.

Elia is aan het eind van zijn krachten.

Zoals je als mens aan het eind van je krachten kunt zijn.

Als je voortdurend moet knokken. Op je werk, om het tempo bij te houden, om je carrière veilig te stellen.

Als je steeds maar weer alle zeilen bij moeten zetten om moed te houden, als je gezondheid te wensen over laat, als het in je relatie moeilijk gaat.

Als de dagelijkse zorgen groot zijn.

Als er dingen van het verleden zijn die nog aan je knagen.

Opgebrand en doodmoe kun je daarvan zijn.

Zo is Elia aan het einde van zijn krachten en wil maar liever sterven.

Maar zelf in die donkerste eenzaamheid klinkt een stem.

Hier bij de bremstruik is het de stem van een engel, straks in de grot op de berg zal het de stem van God zelf zijn.

De engel geeft Elia wat hij als eerste nodig heeft, brood en water.

Een mens leeft niet bij brood alleen, maar kan er ook niet zonder, en hoe belangrijk geestelijk voedsel ook is, met een lege maag kom je niet ver.

Op het voedsel en het water dat een engel hem aanreikt, reist Elia nog 40 dagen en nachten verder, tot aan de Horeb, de berg Gods.

Net als het volk Israël dat 40 jaar in de woestijn rondzwierf, en Jezus 40 dagen en nachten in de woestijn was.

Zo gaat Elia, een tocht door de woestijn, om afstand te nemen van alles wat hem de laatste tijd is overkomen, aan triomf én teleurstelling.

Om tot zichzelf, en, weten wij, tot God te komen.

Maar voorlopig lijkt dat er nog niet op.

Elia zoekt het donker van een grot, zo ver mogelijk schuilt hij weg. Maar zelfs in het donkerste klinkt Gods stem: 'Wat doe jij hier, Elia?'

Iets, iemand die je aanspreekt, zelfs in de donkerste momenten van het leven.

Altijd, hoe zacht ook, klinkt er een stem.

Al is het in het zwijgen van de mensen die proberen je nabij te zijn.

Een stem, bijna onhoorbaar, misschien alleen in het vermoeden dat er meer te zeggen is, meer moet zijn dan dat wat je gevangen houdt.

Dat is de rijkdom van de bijbelse verhalen.

Dat willen ze ons vertellen: dat er nooit alleen maar woestijn is.

Er wás Egypte, - de bijbel is reëel genoeg over hoe het leven kan zijn, kan voelen.

Er wás Egypte, maar dat kún je achterlaten, hoe moeilijk dat ook is.

En zo is er ook het beloofde land, voor ons uit, toekomst die ons roept.

En daarom is er een tócht dóor de woestijn, een weg ten leven.

Dat het weer anders kan worden dan het nu is, nu voelt.

De stem: 'wat doe je hier?'

Elia wordt geroepen, aangesproken.

En het kunnen, mogen uiten van zijn klacht is het begin van een nieuwe weg.

"Niet klagen maar dragen', maar als er reden is, als je alle reden hebt, móet je klagen omdat dat ruimte geeft.

Elia uit zijn klacht en dat geeft hem de ruimte om naar buiten te treden.

Om het donker van de grot achter zich te laten.

Om zich open te stellen.

En dán laat God zelf zich aan Elia kennen.

Daar kwam de Heer voorbij, en wind, aardbeving en vuur gaan voor Hem uit.

Dan verschijnt God aan Elia in het gefluister van een zachte bries.

Stilte die je omringt en draagt.

Geen leegheid, maar een gevulde stilte, geheim niet in woorden uit te drukken,

In het zachte suizen van de stilte op die hoge bergtop voelt Elia, dat God dichtbij is. Hij slaat uit eerbied zijn mantel voor zijn gezicht. Nu heeft hij begrepen, dat God op eigen wijze – in stille bemoediging en met zachte krachten – de mensen nabij is.

Vanuit die ontmoeting met God kan hij het leven weer aan, vervuld van hoop en geloof.

En opnieuw klinkt de vraag: 'Wat doe je hier Elia?'

Maar de vraag klinkt nu als een uitnodiging aan Elia om zijn leven opnieuw te bezien, anders te kijken naar de weg die hij gaat.

Om verder te gaan, op weg te gaan mee in die geschiedenis van Gods bevrijdend heil.

Wie kent niet die momenten, dat je je leeg voelt, moe, dat het allemaal even teveel is.

Dat je zoekt, behoefte hebt aan bemoediging.

De bijbel vertelt ons verhalen van bemoediging, hoe God aanwezig is, aanspreekt, ook juist in die dorre woestijnmomenten.

Om dat te ervaren is het goed je af en toe even terug te trekken, om een moment van bezinning, stilte te zoeken.

De stilte te zoeken die vol kan zijn van Gods aanwezigheid

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger